

bygget her i Landet i de sidste Aar, og endvidere Antallet af de Lærere, den Lønner, skønt dens Medlemmer ere Medlemmer af Folketirken og have Folketirkens Præster til deres Raadighed. Mine Udtalelser vare egentlig fremtatte fra et økonomisk Synspunkt; jeg syntes, at det var en daarlig Økonomi, at vi her i Landet have en Folketirke for evangelisk-lutherste, naar saa de ivrige evangelisk-lutherste Medlemmer af denne Folketirke bygge Kirker og bestofte Præster og Prædikanter paa egen Haand. Naar vi skulde lovgive paa dette Omraade, maa vi tage Hensyn til denne Udvikling.

Det ærede Medlem mente, at der ikke var synderlig Grøde i Valgmenighederne, og at det var meget lidt, naar der siden 1866 kun var opstaaet 12 Valgmenigheder, det var vistnok det Tal, det ærede Medlem nævnte. Jeg tør ikke sige noget om, hvorvidt 12 er det rigtige Tal, men derimod tror jeg, det er værdt at henlede Opmærksomheden paa, at det ikke er saaledes, at man kan maale Valgmenighedernes Betydning efter det Antal Valgmenigheder, vi have. Valgmenighedspræsterne gøre gennemgaaende et ganske andet Arbejde end Sognepræsterne. Vi have Valgmenigheder, hvis Medlemmer spænde over 70 Sogne, og de allerfleste Valgmenighedspræster have 2 Kirker, andre maasse flere, og foruden i Kirkerne prædiker Præsten ogsaa i forskellige Sognetirker, Forsamlingshuse o. s. v. At saa en Opgørelse af Antallet af Familienmedlemmer, som her i Landet høre til Valgmenighederne, overhovedet et Billede af den mangesidige Virksomhed, som Valgmenighedspræsterne udfolde, tror jeg, vilde være mere oplysende end blot Tallet paa Valgmenighederne. For mig staar det saaledes, at det, at vi i Løbet af nogle og tyve Aar blot paa Grundlag af en Lov, som maa anses for en ren Nødlov og Lejlighedslov, have faaet 12 meget talrige og blomstrende Valgmenigheder her i Landet, er i vort lille Land en meget rig Udvikling, som ikke kan forbigaaes.

Jeg skal endnu med et Par Ord omtale min Stilling over for Kirkeforholdene. Jeg vil villig indrømme, at rent personlig sympatiserer jeg ikke med den Tanke, at Tienderne skulle indbrages i Statskassen. Jeg vil sige, at jeg deri er saa gammeldags, at jeg i det væsentlige slutter mig til det

ærede Medlem for Kerteminde (H. Andersen), hvis Opfattelse, om jeg forstod ham rigtig, gaar i den Retning, at han ønsker Tienderne bevarede ved Sognene. Det er ogsaa mit Standpunkt, og naar jeg ikke har villet stille Forslag derom, ligger det ikke i Mangel af Sympati derfor, men udelukkende deri, at jeg anser det for et utiggenførligt Standpunkt, et Standpunkt, som hele den historiske Udvikling her i Landet og hele denne Sags Gang umuliggør, men jeg har dog adskillige Grunde til at anse dette Standpunkt for det bedste. Jeg har blandt andet en national Grund derfor, idet jeg anser vor hele nationale Sielling for at være paa saa mange Maader truet, at vi ville gøre vel i at gøre, hvad vi kunne, for at værne om vor nationale Stilling ogsaa i Fremtiden, hvor maasse endnu større Farer kunne true, og det tror jeg, blandt andet ogsaa kan gøres derved, at man bevarer den danske Folketirke i Landet. Dog den Dag, da Statskassen har slugt Folketirkens Midler, den Dag, da det er slaaet fast, at det er Statens Midler, og man indbrager dem i Statskassen, den Dag tror jeg ogsaa, at disse Midler ere ganske betydeligt truede. Jeg tror ikke blot, at det er den Engstelse, Præsterne nære, som det ærede Medlem for Præstø Amts 6te Valgkreds (Bojsen) fremdrog, den Engstelse nemlig, at det Overstud, som blev, kunde blive taget af Statskassen; nej, jeg tror, at naar Præsterne i Landet have nogen Betænkelighed ved denne Sag, ligger det i en lidt videregaaende Engstelse, ligger det i — og det er i god Overensstemmelse med, hvad der altid har været Kirkens Tradition lige fra de allerældste Tider — at de vide, at de ikke kunne træffe tilstrækkelig betryggende Bestemmelser for at sikre sig deres Efendom. Kirken her i Landet har jo en Gang oplevet, at dens Gods blev taget, og at det blev taget ikke af Menigmand, ikke af dem, som Præsterne jærlig skulle betjene, men det blev taget af Herremænd og Konge i Forening, og jeg tror, at naar de nu ere angstelige, skyldes det gamle Mindes fra den Tid og en Følelse af, at der kan komme lignende Tider, hvor det kan være, at Statskassen er i stor Forlegenhed for Penge, Tider, hvor der kan blive Tale om at staffe sig Penge for enhver Pris, og hvor saa vore Præster